

20 anys del primer disc de Queen

Reina per naturalesa

El 13 de juliol vinent farà 20 anys que sortia al mercat *Queen*, primer disc del grup del mateix nom. Era el principi estel·lar d'un dels conjunts de rock més emblemàtics de les darreres dècades, que va veure estroncada la seva trajectòria amb la mort del cantant Freddie Mercury en 1991.

All we hear is Radio Ga-Ga, Radio Ga-Ga..." desenes de milers de braços s'aixequen i piquen de mans sincrònicament. La guitarra de Brian May fa filigranes tallant l'aire. Freddie Mercury, eufòric, amb aire aristocràtic i provocador, es mou sense parar mentre canta a ple pulmó. El baix tremola sota els dits precisos de John Deacon, i la bateria de Roger Taylor sembla que hagi de fer esclatar l'estadi en mil bocins. Són el quartet més sòlid de la història del rock. Aquesta escena podria correspondre a qualsevol concert de Queen. Freddie, Brian, John i Roger eren les parts i el tot d'un projecte inusual. Componien tots els

temes i tocaven tots els instruments en cada un dels seus discos. Fins a l'any 1980, a la contraportada dels seus àlbums es podia llegir: "No synthetizers". Era la seva actitud envers la tecnologia, que creien que eliminaria el factor humà i que va portar Brian May a aprendre a tocar l'arpa especialment per a la cançó "Love of my life". Eren discos manufacturats. Però, durant la creació de la banda sonora de la pel·lícula *Flash Gordon*, els efectes especials eren inevitables. I Queen es va enamorar també de la música digital. Era un canvi d'actitud més que va molestar alguns puristes, però que no va sorprendre ningú: les transformacions han

estat sempre marca de la casa. I ha estat l'eclecticisme ben entès que ha fet de Queen un dels grups que més ha impactat la música dels darrers vint anys.

SMILE

L'any 1967, l'estudiant de física, Brian May, penjava una nota al tauler d'anuncis de la facultat, invitant altres estudiants a formar un grup musical. El baixista i vocalista Tim Staffell i el bateria Roger Taylor van ser els primers a respondre. I va sorgir Smile, un grup amb més idees que fortuna. Mentre durà, Smile només va aconseguir de trepitjar escenaris i

Què cal saber sobre Queen: 20 curiositats

1.- Brian May, amb l'ajuda de son pare, va fabricar-se la guitarra que ha fet servir sempre. Només li va costar 8 lliures esterlines, ja que la base de l'instrument és feta amb el marc d'una llar de foc del segle XVIII, i amb part d'una moto vella.

2.- L'any 1973, els Queen i alguns amics van fer un single amb el nom de *Larry Luxon*.

3.- Queen va ser el primer grup que va fer un videoclip. La cançó era "Bohemian rhapsody", una mena d'òpera-rock que també va ser el primer tema de més de 6 minuts que es va col·locar als Top Ten britànics.

4.- Freddie Mercury va fer realitat un dels seus somnis quan va ser invitat a ballar a l'escenari del Royal Ballet de Londres, on es representava una coreografia de "Bohemian rhapsody" i "Killer Queen".

5.- Roger Taylor és molt temperamental: n'expliquen que al final d'un concert, sense avisar ningú, va llançar la bateria a l'escenari, davant l'esverament de la resta del grup.

6.- Després de treure al mercat dos discos que portaven títol de pel·lícules dels Germans Marx, *A Night at the Opera* i *A Day at the Races*, Groucho Marx va enviar un telegrama a Queen per felicitar-los.

7.- El 18 de setembre de 1976 Queen va organitzar un concert, d'entrada lliure, al Hyde Park de Londres. 150.000 fans van omplir-lo.

8.- Males llengües diuen que una vegada Freddie Mercury va vendre's la caçadora de Roger Taylor per poder agafar un taxi i no haver d'anar a casa a peu.

9.- Queen va participar en els actes oficials de les noces d'argent de la reina Elisabet II. Durant la gira d'aquell any, el muntatge escènic incloïa una immensa corona de llums de 2,5 tones, 1,5 metres d'amplada i 1 metre de llargada.

10.- "I want to break free" és l'himne oficial del Congrés Nacional Africà.

11.- Per promoure la cançó "Fat bottomed girls" ("Noies de cul gros"), van contractar un grup de joves perquè desfilessin amb bicicleta, despullades, per l'estadi Wembley. Va ser un gran escàndol, però els Queen no se n'han penedit mai.

12.- Quan Freddie Mercury va conèixer Carles d'Anglaterra es va posar tan nerviós que no es va adonar que la bufanda que portava tenia una punta dins una copa de xampany. El príncep, per trencar

el gel, la'n va treure i la hi va escórrer.

13.- Segons que va aparèixer a la revista *Rolling Stone*, la cançó "Crazy little thing called Love" (1980) va animar decidivament John Lennon a tornar a fer discos.

14.- En 1981, Queen va arribar a Argentina per fer una gira sud-americana que aplegà més de mig milió de persones en només set concerts. A l'aeroport, segons Freddie Mercury, "haviem deixat d'anunciar els vols i oferien la nostra música pels altaveus".

15.- La cançó "Under pressure" va sorgir d'una improvisació entre els Queen i David Bowie, que havia anat a veure l'enregistrament de "Hot Space".

16.- L'any 1982 van haver de suspendre diversos concerts perquè tots els lavabos portàtils del país estaven compromesos a

les ciutats angleses que havia de visitar el Papa.

17.- El gener del 1985, Queen va actuar davant 250.000 persones al festival Rock in Rio.

18.- Rod Stewart, Elton John i Freddie Mercury van estar a punt de formar un grup, que s'havia d'anomenar "Teeth, Nose and Hair" (dents, nas i cabells). Segons Mercury, el projecte no es va dur a terme perquè no es posaren d'acord sobre l'ordre de les paraules del nom. Naturalment, ell volia que *teeth* passés davant!

19.- Brian May va tocar la guitarra en l'enregistrament del famós tema de Ramoncin "Como un susurro".

20.- Queen ha estat, fins ara, l'únic grup que ha mantingut una cançó al "Hot 100" del *Bilboard* més de trenta setmanes.

d'enregistrar un single que va tenir molt poca difusió. Vist el fracàs, Staffell va optar per una carrera en solitari que mai no va funcionar. Els altres dos, també decebuts, van haver d'admetre que havien de continuar guanyant-se la vida fora de la música. A Brian May, li faltava poc per a llicenciar-se en física i ser doctor en astronomia infraroja, i ja exercia de professor

de matemàtiques en un institut. El futur biòleg Roger Taylor, per la seva banda, es va fer càrrec, juntament amb el company de pis de Staffell, d'una parada de roba de segona mà al mercat de Kensington. El soci era un estudiant de Belles Arts que es feia dir Freddie Mercury. Mercury, un habitual de les actuacions de Smile, sempre acabava donant-los suggeriments, tant si volien escoltar-lo com si no. Encara que la seva pedanteria irritava els músics, el fet és que solia tenir bones idees.

Després de la dissolució de Smile, Freddie Mercury va començar a assajar amb Taylor i May. Plegats, anaven creant un estil propi seguint la idea de Mercury: fer una música semblant a Led Zeppelin, però amb una imatge més pop. L'embrió de Queen anava prenent forma.

GOOD COMPANY

John Deacon va ser l'element que va tancar el quadrat. Deacon, que havia estat un brillant estudiant d'electrònica, va ser el setè baixista posat a prova. Amb la seva incorporació al 1971 va néixer Queen.

Durant dos anys van estudiar i assajar, però van actuar poc: havien d'estar molt preparats

El baix tremola sota els dits precisos de John Deacon. ARXIU

abans de fer-se conèixer; havent renunciat a utilitzar els seus títols universitaris, no podien pas permetre's el luxe de ser una banda mediocre. Havien de ser diferents.

L'any 1972, Queen fa el primer disc amb plena llibertat als estudis de De Lane Lea, interessats a provar la seva nova tecnologia. I l'empresa Trident, impressionada per les maquetes de Queen, li

produeix i finança el primer disc. Trident aconseguí per a Queen una distribució de luxe: la discogràfica EMI per a la Gran Bretanya, i Elektra per als Estats Units.

La guitarra de Brian May fa filigranes tallant l'aire. ARXIU

El disc surt a la llum el juliol de 1973. *Queen*, que conté algunes idees de l'etapa de Smile, presenta deu temes amb gran força. Una digníssima targeta de presentació que, per desgràcia del grup, no té els resultats esperats: la premsa considera que EMI ha utilitzat un truc publicitari per a posar-lo a la venda, i a principi dels anys 70 això encara té connotacions negatives.

"WE WILL ROCK YOU" (‘US GRONXAREM’)

Però May, Taylor, Deacon i Mercury tenen massa empena

per a deixar-se enfonsar, i aquell mateix estiu del 1973 enregistren el segon disc, *Queen II*, considerat pels experts un dels treballs més interessants del conjunt. Aquesta vegada tindran l'oportunitat d'actuar de teloners del grup Mott The Hoople. Però la gira pels Estats Units és interrompuda per la delicada salut de Brian May,

La bateria de Roger Taylor sembla que hagi de fer esclatar l'estadi. ARXIU

amb una hepatitis i una úlcera d'estómac diagnosticades.

Amb *Sheer Heart Attack*, que va arribar a les botigues al 1974, tot comença a funcionar: els guanys, per fi, vencen els deutes. El tema més famós d'aquest disc és "Killer Queen", que arriba al número 2 de les llistes i que els permet de fer la primera gira com a grup principal... fins que Freddie Mercury descobreix que té nòduls vocals. Queen, conscient que cal tenir cura de la salut, reprèn la gira que els portarà dels Estats Units al Japó, passant per Barcelona el 10 de desembre del 1975.

A Night at the Opera costa cinc mesos de feina a Queen: volen fer una obra mestra sense recórrer als sintetitzadors. Per això utilitzen sis estudis d'enregistrament i hi dediquen més temps i diners del que tenien previst. Sota el títol de la famosa pel·lícula dels Germans Marx hi ha "l'òpera bufa" de Queen, la magistral "Bohemian rhapsody". És un treball preciosista, un col·latge de 180 veus sobreposades i trossos de guitarra complementaris. Els Queen encara recorden aquelles sessions d'enregistrament com una de les més divertides: Mercury improvisava constantment, proposant d'incloure uns quants *galileos*, uns quants *mamma mia*... Aquell puzzle sense precedents es converteix en single malgrat la seva durada inusual, més de 6 minuts.

"DON'T STOP ME NOW" (‘NO M'ATURIS ARA’)

Els concerts que els Queen fan en aquella època els consoliden, i al 1976 ja és al carrer *A Day at the Races*. Aquest disc s'obre amb una peça guitarrística i acclerada, "Tie your mother down", i es tanca amb el majestuós himne "God save the Queen". És una mostra de l'eclecticisme creatiu del grup. Dels ritmes quasi *heavies* fins a música pròpia de music-hall, passant per un vals.

L'any 1977, entre gira i gira, Queen enregistra *News of the World*. És el sisè disc en quatre anys. L'experimentació continua: semblen capaços d'endinsar-se en qualsevol camp musical, de fusionar idees noves amb estils coneguts. Freddie Mercury concep el rock com una gran porta oberta i Queen no dubta a penetrar-hi, arriscant el que calgui. I funciona. *News of the World* es manté dinou setmanes en la llista d'èxits, i arriba a ser disc d'or. Els concerts, multitudinaris, són una barreja de música i d'espectacle. Sofisticats muntatges luminotècnics, vestits ex-

Freddie Mercury, eufòric, amb aire aristocràtic i provocador es mou sense parar mentre canta a ple pulmó.

ARXIU

Queen com a model

tremats, malles brillants, ulls pintats... Mercury a coll-i-be d'un musculós Superman, brindant amb xampany des de l'escenari, provocant: "M'agrada el cuir, la veritat és que m'agradaria ser una pantera negra".

Escàndol i èxit, una combinació que alguns no pacixen bé i els acusen constantment de ser uns oportunistes. Però Queen és un grup convençut que el que fa és original, que és el que el públic els demana i que, sobretot, és el que volen fer. I tot continua així amb *Jazz*, de 1978, i l'enrenou que provoca la promoció de la cançó "Fat bottomed girls" (vegeu requadre). El grup confessa sense pudor que el sexe és sempre present en la seva música, i que no pensen demanar-ne perdó.

Els concerts que segueixen serveixen a Queen per a fer *Live Killers*, el primer disc en directe. No els satisfà prou el resultat per culpa del so, però ràpidament aplaquen aquest error amb un nou elapè d'estudi: *The Game*, que surt al 1980. Amb aquest treball, molt més auster, comença una nova etapa del quartet. Dosis de *rockabilly*, *soul* i pop fresc amanides amb canvis d'imatge: es tallen els cabells i abandonen l'estètica amb connotacions *heavy*. "Crazy little thing called love", que Mercury assegurava que composà a la banyera, impacta instantàniament el públic. També té èxit immediat "Another one bites the dust", cançó de John Deacon que aconsegueix d'entrar a les emissores de música negra dels Estats Units.

L'any 1980 Queen accepta de fer la banda sonora de la pel·lícula *Flash Gor-*

Quim Mandado (Sangtraït): Crec que Queen han estat un grup molt important, sobretot perquè han sabut tocar molts estils des d'un punt de vista propi. Freddie Mercury tenia una veu increïble, i la guitarra de Brian May és de les poques que es poden identificar només de sentir-la, perquè la toca d'una manera molt personal. El meu disc preferit és *Innuendo*, i la cançó, "The show must go on".

Xavier Ramis (Tots Sants): Amb Queen ¡sobren les paraules! Seriosament, el que m'agrada molt de Queen és que feien molt d'espectacle, i també la seva varietat d'estils, que fa que sempre hi hagi alguna cançó que lligui amb el teu estat d'ànim. El disc que m'agrada més és *Innuendo*.

Jaume Nicolau (Ocults): Els vaig descobrir quan tenia 13 anys, i els vaig agafar molta mania. Després me'n van començar a agradar alguns temes, i ara, després de la mort de Freddie Mercury, els he coneguts més. Em penso que té molt de mèrit que arribessin allà on han arribat, i que en Mercury tenia una veu brutal. La cançó que m'agrada més és "Play the game".

Pere Pons (crític musical): Per mi, Queen és l'etapa que comença amb el disc *Jazz* (i el tema "Mustapha"), i continua amb el megalòman *Live Killers* i *The Game*. Crec que la seva principal aportació al negoci del rock és molta barra i divertiment, que d'això es tracta. El que m'agrada de Queen és el pòster inclòs en el disc *Jazz*, una foto de noies despullades amb bicicleta.

A. R.

don, un remake de la sèrie dels anys 30. Serà una bona experiència que no dubtaran a repetir l'any 1985 amb *Els Immortals*.

"THE SHOW MUST GO ON"
(‘EL SHOW HA DE CONTINUAR’)

Per celebrar el desè aniversari de la creació del grup, Queen edita el primer disc de grans èxits, però ningú no pot dir que se'ls hagi acabat la imaginació. Queen encara té molta corda, i ho demostra amb "Hot Space", un treball que fa incursions en el *funk*, i fins en la música *disco*, i que no és ben rebut per tothom, malgrat la qualitat que demostren en aquests gèneres. Els sintetitzadors ja intervenen en els enregistraments, que fan en part als estudis particulars de Michael Jackson.

Al 1984, després d'una certa crisi dins el grup, surt *The Works*, un dels discos preferits de Brian May, que va poder tornar-se a lluir amb la seva guitarra amb ritmes més durs. Aviat tenen l'oportunitat d'interpretar aquests nous temes en directe. Després d'haver actuat desinteressadament en concerts per Cambodja, en 1985 prenen part al festival Live Aid, i malgrat haver actuat a Sud-àfrica, es declaren radicalment contraris a l'*apartheid*.

Pel desembre del 1986 editen *A Kind of Magic*, que inclou cançons tan conegudes com "Friends will be friends" o "One Vision". La resposta és instantània: per Nadal en venen 400.000 exemplars. La gira de promoció, l'última d'abast mundial que farà Queen, els proporcionarà material per a enregistrar *Live Magic* i els portarà a actuar als Països Catalans amb un èxit rotund.

Freddie Mercury cada dia està més desmillorat. Aquest problema, però, no impedeix que Queen creï encara dos treballs magnífics: *The Miracle* (1989) i l'esplendorós *Innuendo* (1991). El primer és espectacular, tant de disseny com de contingut. Per primera vegada, les cançons són signades per Queen, i no per l'autor individual com havien fet fins llavors. És un intent de "democratitzar" el grup, en paraules de May.

Innuendo és la innegable culminació de l'obra de Queen, i també el testament de Freddie Mercury. Dotze temes musicalment variats, però sobretot sòlids, madurs i profunds. "The show must go on", l'últim tema del disc, és un missatge, lúcida i impressionant, de Mercury, que es moria pocs mesos després.

Agnès Rotger